

23 Ağustos 2016
Fatma Esra Güzeloğlu & Abdülkadir Güzeloğlu

Yabancıların Çalışma İzinlerinde Yeni Dönem: Uluslararası İşgücü Kanunu

Giriş

Yabancılar verilecek çalışma izni ve çalışma izni muafiyetlerine dair iş ve işlemleri düzenleyen **6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu ("Kanun")** 13 Ağustos 2016 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Kanunun 27. maddesinin yedinci fıkrası ile 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Kanunun amacı kayıtdışı çalışma ile daha etkin mücadele sağlanması, yabancı yönetici ve vasıflı teknik elemanlar için çalışma izni alımının kolaylaştırılması, ülkenin yabancı yatırımcılar için cazibe merkezi haline getirilmesi, göç yönetimi konusunda ortaya çıkan yeni ihtiyaçlara cevap verilmesi ve Avrupa Birliği müktesebatına ve uluslararası sözleşme hükümlerine uyumluluk sağlanmasıdır.

Kanunun Kapsamı

4817 sayılı Kanundan farklı olarak, 6735 Sayılı yürürlükteki Kanun staj yapmak üzere başvuruda bulunan veya staj yapan ve Türkiye’de geçici nitelikten hizmet sunumu amacıyla bulunan sınırötesi hizmet sunucularını da kapsamaktadır. Bunlarla beraber Kanun, Türkiye’de çalışmak için başvuruda bulunan veya çalışan, bir işveren yanında mesleki eğitim görmek üzere başvuruda bulunan veya görmekte olan yabancılar ile yabancı çalıştıran veya çalıştırmak üzere başvuruda bulunan gerçek ve tüzel kişileri kapsamaktadır. Ayrıca çalışma izni almaktan muaf tutulan yabancıların iş ve işlemleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür.

Kanunun Getirdiği Bazı Yenilikler

- **Turkuaz Kart:** Yabancıya, Türkiye’de süresiz çalışma hakkı, mevzuat hükümlerine göre eş ve bakmakla yükümlü olduğu çocuklarına ise ikamet hakkı veren belgedir. Turkuaz Kart, uluslararası işgücü politikası doğrultusunda; eğitim düzeyi, mesleki deneyimi, bilim ve teknolojiye katkısı, Türkiye’deki faaliyetinin veya yatırımının ülke ekonomisine ve istihdama etkisi ile Uluslararası İşgücü Politikası Danışma Kurulu önerileri ve Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre başvurusu uygun görülen yabancılara verilir. Turkuaz Kart uygulamasında; akademik alanda uluslararası kabul görmüş çalışmaları bulunanlar ile bilim, sanayi ve teknolojide ülkemiz bakımından stratejik kabul edilen bir alanda öne çıkmış olanlar ya da ihracat, istihdam veya yatırım kapasitesi olarak ulusal ekonomiye önemli katkı sağlayan ya da sağlaması öngörülenler **nitelikli yabancı** olarak değerlendirilir.
- Anonim şirketlerin Türkiye’de ikamet etmeyen yönetim kurulu üyesi ve diğer şirketlerin yönetici sıfatı olmayan ortağı ile Türkiye’de gerçekleştirdiği faaliyetleri yüz seksen gün içinde doksan günü geçmeyen sınırötesi hizmet sunucusu, **çalışma izni muafiyeti kapsamında değerlendirilir**. Bu düzenleme ile mevzuattaki boşluğun doldurulması öngörülmüştür. Çalışma izni muafiyeti kapsamında değerlendirilecek yabancılar **uluslararası işgücü politikasına**¹ göre belirlenir.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yabancı istihdamı taleplerini almak, değerlendirmek ve uluslararası işgücünün etkilerini izlemek üzere **Yabancı Başvuru, Değerlendirme ve İzleme Sistemi** kurulacaktır. Çalışma izni ve muafiyet başvuruları bu sistem üzerinden gerçekleştirilecektir.
- Öğrenimlerini Türkiye’de bir yükseköğretim kurumunun mühendislik ve mimarlık fakültelerinde veya yurt dışında ilgili ülke makamları ve Yükseköğretim Kurulu tarafından tanınmış bir yükseköğretim kurumunda tamamlayarak **mühendis ve mimar unvanlarını almış olan yabancılar bu Kanuna göre proje bazlı ve geçici süre ile çalışma izni alarak mühendislik ve mimarlık mesleklerini icra edebilirler**. Böylece nitelikli personel sayılan ve ülkemizde gerçekleştirilen önemli projelerde kilit rol üstlenen yabancı mühendis ve mimarların, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın çalışma izni alabilmesine imkan sağlanması amaçlanmaktadır.

¹ **Uluslararası işgücü politikası;** uluslararası işgücü hareketliliği ve bölgesel gelişmeler ile Göç Politikaları Kurulu kararları, istihdam ve çalışma hayatına ilişkin gelişmeler, sektörel ve ekonomik dönemsel değişiklikler, kalkınma plan ve programları, yabancının uyruğunda bulunduğu ülkeyle ikili ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkiler, Türkiye’nin taraf olduğu ikili veya çok taraflı anlaşmalar ve uluslararası sözleşmeler, kamu düzeni, kamu güvenliği ve kamu sağlığı dikkate alınarak belirlenir. (Madde 4)

Çalışma İzni Türleri

- Süreli çalışma izni
- Süresiz çalışma izni
- Bağımsız çalışma izni

Red Sebepleri

Çalışma izni başvurusunun ret sebepleri Kanun'un 9. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre:

Uluslararası işgücü politikasına uygun olmayan, sahte veya yanıltıcı bilgi ve belgelerle yapılan, yabancı istihdam edilmesine ilişkin gerekçesi yeterli görülmeyen, diğer kanunlarda Türk vatandaşlarına hasredilen iş ve meslekler için yapılan, gerekli nitelik ve uzmanlığı taşımadığı anlaşılan yabancılara ilişkin olan, Bakanlıkça belirlenen değerlendirme kriterlerini karşılamayan, 6458 sayılı Kanunun 7 nci, 15 inci ve 54 üncü maddeleri kapsamında olduğu İçişleri Bakanlığınca bildirilen yabancılara ilişkin olan, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından Türkiye'de çalışmasında sakınca görülen yabancılara ilişkin olan, Dışişleri Bakanlığının uygun görüşü olması durumu hariç, Türkiye Cumhuriyetinin tanımadığı veya diplomatik ilişkisinin bulunmadığı ülke vatandaşları için yapılan, kanuni süresi içinde yapılmayan veya eksiklikleri tamamlanmayan, başvurular reddedilir.

İstisnalar

İstisnalar Kanun'un 16. maddesinde belirtilmiştir. Bu madde, çalışma izni başvurusu, başvurunun değerlendirilmesi ve süresine ilişkin hükümlerin istisnai olarak uygulanabileceği yabancılara belirlemektedir. Bu yabancılara gerek taşıdıkları önem veya statü gereği gerekse ilgili kanunlarda yer alan ilamet ve çalışmalarına ilişkin özel hükümler uyarınca çalışma izni kurallarının farklı uygulanması öngörülmektedir.

İdari Para Cezaları

Bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeksizin,

Bağımsız veya süresiz çalışma izni ile çalışan yabancıya **dört yüz Türk lirası**,

Yabancı çalıştıran işverene her bir yabancı için **dört yüz Türk lirası**,

Çalışma izni olmaksızın,

Bir işverene bağlı olarak çalışan yabancıya iki **bin dört yüz Türk lirası**,

Bağımsız çalışan yabancıya **dört bin sekiz yüz Türk lirası**,

Yabancı çalıştıran işverene veya işveren vekiline her bir yabancı için **altı bin Türk lirası**, tutarında idari para cezası verilir.

Beşinci fıkra da sayılan fiillerin **tekrarı hâlinde** idari para cezaları **bir kat artırılarak** uygulanır. Çalışma izni bulunmadan çalıştığı tespit edilen yabancılar **sınır dışı edilmek** üzere İçişleri Bakanlığına bildirilir.

İşveren veya işveren vekili, çalışma izni bulunmayan yabancı ve varsa eş ve çocuklarının **konaklama giderlerini, ülkelerine dönmeleri için gerekli masrafları** ve gerektiğinde **sağlık harcamalarını** karşılamak zorundadır.

Sonuç

Kanun, uluslararası rekabete dayalı **nitelikli işgücü** göçüne yönelik politikaların geliştirilmesi ve ülkemizin yabancı yatırımlar için cazibe odağı haline getirilmesi amacıyla çeşitli yenilikler ve kolaylıklar öngörmektedir. Ayrıca yabancıların kayıtdışı çalışması ve çalıştırılmasının önüne geçilmesi için etkin bir denetim sisteminin kurulmasının amaçlandığı ve idari para cezalarının daha caydırıcı hale getirildiği görülmektedir.

Önümüzdeki günlerde Uluslararası İşgücü Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esasları detaylandıran bir yönetmeliğin Bakanlıkça yayımlanması beklenmektedir. Böylece çalışma izinleri ve çalışma izni muafiyetlerinin başvuru, süre, şart ve türlerine ilişkin hususlar, talep edilecek bilgi ve belgeler, sınırötesi hizmet sunucuları ve istisnai çalışma izni verilebilecek yabancılara ilişkin özel hususların belirlenmesi öngörülmektedir.

Yabancıların çalışma ve ikamet izinleriyle ilgili daha detaylı bilgi almak için bize info@guzeloglu.legal e-mail adresinden ulaşabilirsiniz.